

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A nemzet erőssége.

Szomorú képek tűnnek fel a magyar társadalomban. Ezek között talán egy sincs szomorubb, mint az, mely egy magyar főúr vesztegetési esetét tárja elénk. Mert miről van szó? Arról, hogy a magyar nemzeti érzület, e hazának lángoló szeretete áruba bocsáttassék, s mint hitvány portéka eladassék. Az a legszentebb kincsünk vitetett a piacra, melyért a hét magyar vezér vérént ontotta; melyért Kemény Simon és Dugovics hősi halált haltak. A hazaszeretet, melyért Nádasdy Zrínyi és Frangepán lefejeztettek. A hazaszeretet és a magyar szabadság, melyért II. Rákóczy Ferencz hazátlan lett; melyért az aradi tizenháromnak és Battyáninak feje vétetett. Ah, még elgondolni is szomorú dolog, hogy akadjon magyar ember, aki mások hazafiságát pénzen akarja megvenni. Hát még megérni, hát még látni a Judás pénzt: valóban könny csordul az ember szemébe és azt kérdi: hát mit vétett ez a szegény magyar haza, mi a bűne, hogy így kelljen bűnhődnie?

Az-e, hogy szereted hazádat, hogy ragaszkodol ahoz, ami magyar: nyelvedhez, alkotmányodhoz? Az-e, hogy kivánni mered azt, mit az oktalan állatnak is megadott a jó Isten: a szabadságot? Hiszen ezekhez neked is jussod van. Apáid ezekért küzdöttek. Gyáva volnál, ha te is most nem küzdenél. A mely nemzet hazája függetlenségéért, nyelvéért, szabadságáért nem tud küzdeni és lelkesedni, az megérdemli, hogy meghaljon. Én magyar népem, vajjon elérkezett a te halálod órájának ideje? Tagadom. Még gondolatban sem akarom elhinni. Nos, hát mi a te bűnöd mégis?

Megmondom. Egyik nagy költődnek szavaival tárom eléd: *Minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs, mely ha elvész: Róma ledűl és rabigába görnyed.* Ez a tiszta erkölcs veszett ki gyermekeidnek lelkéből. A tiszta erkölcs alapja: az élő hit rendült meg fiaidnak és leányaidnak szívében. E nélkül a hit nélkül hazaszereteted: csak üres jelszó; felbuzdulásod: szalmatűz; szavad: árulás; cselekedeted: önérdék. Küzdelemteljes ezer évet élt át a magyar nemzet, nem egyszer állott a Golgothán, de fiai árulók soha sem voltak. Török, tatár, német nem egyszer alázza meg a porig, de még a porban sem tagadta meg magát. Nem, mert elevenen élt lelkében az isteni gondviselésben vetett hit, hogy az a hatalmas Isten, aki megalázta, majd föl is magasztalja, csak benne bizzék, csak tőle várja a szabaditást.

Mi a te bűnöd? Az, hogy a vallásos érzés kihalt lelkedből. Mint Izrael fiai egykor, elfordultál Istentől és paráználkodol a testi gyönyörűségekkel, a fényűzéssel, a munkátlansággal, a pénzzel. Ez a bálványimádás lelkedet öli meg, erődöt sorvasztja el, jövődet temeti sirba. Talpra akarsz-e állani, erős akarsz-e lenni? Ha igen, ennek csak egy módja van: *adj helyet szívedben a vallásnak ismét. Akik Istenben bíznak, azoknak erejük megújul.* Nemzetem története azt bizonyítja, hogy ez a magyar haza akkor volt a legerősebb, mikor a *Krisztus evangéliuma mély gyökeret vert a nemzet fiainak lelkében:* és ekkor volt e hazában szolgaság, mikor a vallástalanság uralkodott. Ezután sem lesz másképen. A Krisztus evangéliumával együtt jár a vallási és polgári szabadság. A nemzet erőssége a szabad polgároknak van. Ujjá kell születned tehát magyar népem a Jézus Krisztus által és akkor erős léssz.

Vajda Ferencz.

Az alkoholizmus.

Az előforduló részegségnél két időszakot lehet megkülönböztetni, ennek kisebb foka a szesz italnak mérsékelt élvezete után következő tünetek alatt áll be: a hangulat és jókedv emelkedik, a testi erő fokozódik, a képzelő tehetség könnyebben működik; a hangulat izgatottabb, elbizakodottabb lesz, az ingerlékenység nagyobbodik, a magaviselet lármázó, izgága és veszekedő lesz, a képzelő tehetség eleinte rendkívüli kezd meggyorsulni, nemsokára elhamarkodó lenni, az arc megvörösödik, az üterek verése meggyorsul, az érzéki fölfogásban és a test mozgásában kezdenek némi zavarok észrevehetőek lenni; az érzéki észrevételek, különösen a szemé, nem állanak helyes arányban az illető tárgyakkal, nem helyesen vétetik tudomásul a tárgyak elhelyezése, hibás fölfogások mutatkoznak, a beszéd kezd akadózni, a járás már bizonytalan, a szabad állás megvan nehezítve; ettőlfogva kezdődik a lankadtság, vagy levertség (depressió) állapota, mely alatt az érzéki fölfogás, mindig homályosabb lesz, a tárgyak mindig elfátyolozva egymásba folyva tűnnek föl, a kábultság mindig feltünőbb lesz, a beszéd mindig nehezebbedik és végtére érthetetlen gagyogásba megy át, a járás és állás lehetetlen, míg végre hogy a sok epithetonokat a dicsőséges emberről ne emlitem, előttünk fekszik baromilag kivetkezve minden emberi szellem és lelki életből a lélekkel megáldott, az állat-világ legmagasabb fokán álló most a földön sárban és piszokban egy állatnál sokkal alantabb álló teremtes, az ugynevezett ember! Létezik-e ebben lélek? hova tűnt el az

emberi méltóság? mivel az előttünk fekvő nem egyéb, mint egy hustömeg, amely csak utálat és megvetés, de sohasem sajnálat tárgya lehet.

A fentemlített részegség tüneteinek gyakori ismétlése megteremti az idült alkoholizmust, melynek következő főbb mozzanatai vannak: a jó erkölcsök és illedelem elhanyagolása, szellemi sülyedés, erkölcsi és társadalmi elzülés, üldözési mánia, delirium tremens elnevezés alatt, a szesz italoknak tulságos élvezetéből bekövetkező elmezavar, amely betegségnél minden akaraterő meghiusul ugyanarra, hogy nagy és súlyos büntettek elkövetésére képesek; kifejlődnek továbbá: rendkívüli nagy elzsirosodás a bőr alatt, a májban, a vesékben, a szívben, véredények elmeszesedése és kitágulása, idült gyomor és tüdő-hurut, véredényeknek, különösen a hajszál véredényeknek kitágulása és innen eredő vörösség az arcban, étvágytalanság, gyakori fejfájás, szédülés, szivdobogás, megbénulása és szélhüvése a végtagoknak, hülyeség, eskór (epilepsia) és elmebetegségek, különösen pedig a mire főképen figyelmeztetni kívánom, mindezen betegségek közül az eskórnak és elmebetegségeknek örökölhetősége. Ezek lehetnek következményei az iszákosságnak, mely által nemcsak magunkat és családunkat teszük tönkre, hanem még ártatlan gyermekeinket is szerencsétlenné tehetjük az által, hogy nekik örökségül hagyjuk a — tébolydát.

A törvény egy részeg embert attól a percztől fogva tart beszámíthatatlannak, a melyben az ő fölfogási tehetsége teljesen meg van semmisülve, vagy nagy mértékben zavarva; ez az állapot csak a felső fokán a részegségnél, a teljes levertségnél

TÁRCZA.

Ki téged kövel dob: dobd vissza kenyerrel.

(Folyt.)

Bodóné szomszédasszony már a második harangozás előtt szólította rendes szokás szerint, hogy együtt menjenek az Istenházába. »Sándor még nem végezte ünnepi öltözködését, de hát ő fiatal, gyorsan elérkezik, de nekünk, öreg asszonyoknak, korán indulással kell pótolnunk a lassu menést.« szólt Csekéné és nélküle indult a két öreg asszony.

Sándor utánuk nézett amint lassan haladtak a templom felé már hullámozó sokaságban. Aztán elvégezte öltözködését. Nyugtalanul járt-kelt a szobában. Gonosz, sötét gondolatokat forgatott fejében. Májd egyszer hirtelen megállt a kaszten előtt, kihuzta a fiókot, kivette az alapítványt tartalmazó borítékot, tartalmát az asztalra rázva ismét vissza tette azt. Azután oda ült az asztalhoz. Égő arczczal, izgatottságtól reszkető kezekkel rakosgatja a bankókat. Csupán 30 forint hiányzik a 300 pengőből. Végre tehát urává lett a pénznek. Célját érheti; megnagyíthatja újra

építheti a házat, hogy büszkezéggel hozhasson bele asszonyt.

Oda megy az ajtóhoz, ablakhoz nézegeti-nézegeti: mennyivel kell nagyobbra vágatni. Tervezget, számítgat, midőn eszébe jut, hogy rég elhallgatott a harang. Hirtelen belső zsebébe teszi a pénzt. Aztán sietve bezárja az ajtót. A kulcsot szokott helyére rejti, hogy ha anyja jön elébb, találhasson rá. Aztán csaknem szalad az Istenházába.

Tudjuk már, hogy elkésve érkezett. Azt is igen most már, hogy milyen örömmel és hogy legelőbb jött kia templomból.

Az ünnep rendesen hosszabbnak szokott tetszeni általában a rendes foglalkozásuktól kitért embereknek. De tán senkinek sem volt oly nehezen haladó az idő, mint Cseke Sándornak. Olyan kimagyarázhatatlan érzések gyötörték. Ugy tetszett neki, hogy örül terve elért sikerén, hogy hatalmába kerítette a pénzt. De furcsa volt azaz öröm: ugy nyomta a lelkét.

Egész délután egymást keresztező, megsemmisítő gondolatok közt tépelődött, a nélkül, hogy csak pillanatra is képes lett volna megállapodni egy gondolatnál. Este felé már nem birta tovább. Betért a kocsmába, hogy borban keressen tanácsot. Talált ott még egy pár mulató czimborát. Oda vegyült ő is a társaságba.

Többé nem is volt ott másnak szava a bor

áll be; azonban kétséget nem szenved, hogy a részegségnek korábbi stádiumában, még mielőtt a törvény által előírt foka a megkülönböztetési tehetségnek változása által beállott volna, az illetőnek képessége bizonyos ösztönöknek ellentállhatni oly lényegesen korlátozva lehet, hogy már ennél fogva is a beszámíthatás alól a részeges ebben az esetben felmenthető volna.

Sok embernél a szeszes italok ellen egy neme az ellenszenvnek létezik, melynélfogva ők könnyebben, néha csak egy kis pohár bor élvezete után lerészegednek, ugyannyira, hogy olyan elmezavarok állhatnak be, milyenek a közönséges részegségnél nem lépnek föl; Krafft Ebing ezeket az eseteket »kóros részegségi« állapotnak nevezi.

Minden szeszes italnak, legyen az pezsgő, tokaji bor, sör, drága likőr, vagy közönséges pálinka, a spiritus — alkohol, vagy pálinka a főalkatrésze; tehát a pezsgő vagy anisette ivó épen úgy felpálinkázik, mint a favágó, aki téli hidegben az erdőn a fát fágja. Egy tübingi tanár az alkohol tápértékéről azt mondja: sokat vitatkoztak afelől, hogy vajjon az alkoholt tápanyagnak lehet-e tekinteni; erről az én nézetem, hogy tápanyag az elméletben de nem a valóságban az által, hogy mint minden tápanyag, úgy az alkohol is testünkben elég, az által azonban, hogy haszna csak akkor áll be, midőn nagy mennyiségben azt élvezzük, amelyek nagyobb mértékben élvezve mint mérgek és nagyon kártékonyan hatnak természetesen elveszti tápértékét.

Az alkohol vagy pálinka nem melegít, nem erősít, nem táplál, csak elgyengít; be van bizonyítva, hogy a katonák békében és háboruban

minden éghajlat alatt, esőben, hidegben és melegben minden fáradságot, ugyszinté a legtávolibb meneteket jobban eltűrrik, ha szeszes italokat nem isznak, amit tapasztaltak az angol hadseregben az Aschanti háboruban nyugat Afrikában, Kánadában és Indiában; ezek a tapasztalatok bebizonyultak a tengerészetnél is; a czethal-halászok nem isznak szeszes italokat; bor, sör, vagy pálinka nem segítik elő az emésztést, a sör, még amellet elbutít és elkorhelyesít; egy német bási tanár, Dr. Bunge azt mondja, hogy a pálinkaivás szegényeknek tartatik, de a tulságos sörivással még renommirozik a szellemi elitje a nemzetnek, épen ezt lehetne mondani a borral szemben is nálunk.

Egy ember, aki minden szeszes italt mellőz, nem nélkülöz semmit, de nyer helyébe egészséget, életörömet és szerencsét: 80 százaléka a súlyos büntetteknek a szeszes italoknak tulságos élvezete következtében jön létre, 46 százaléka a gyilkosságoknak részeges állapotban történt.

A szeszes italoknak vegyi alkatrészei közt leglényegesebb a szesztartalma, úgy a pezsgőnél, másféle bornál, sörnél és a közönséges pálinkánál; a pezsgő drágaságánál és korántsem belbecsénél fogva a legfelső polczon áll, mert a tiszta magyar bor, a rajnavidéki Hochheimer, Johannsberger és Boxbeutel zamatjuknál fogva sokkal becsesebbek, a francia pezsgő, melynek ára 12—18 koronáig terjed, Franciaországban készítették, de nemcsak egyedül francia borból, hanem sokszor Magyarországon és Németországban bevásárolt és Franciaországba átszállított borból; a pezsgő készítését itt Magyarországon, Frankfurtban, Grácban épen úgy értik, mint Francia-

kérésben. Mikor pedig fizetésre került a sor: egy 50-est választott ki a zsebéből előhuzott bankó csomóból és kérkedő tekintettel kért vissza abból.

A czimborák megbámulták, a korcsmáros felváltotta Cseke Sándor nagy pénzét. Aztán már szinte-szinte hajnalra járt az idő, amikor szétoszladoztak mámoros fővel.

Hogy Cseke Sándor világias roszzívüése által mennyire kicsufolta a szeretet ünnepét: arról senki sem tudott, egyedül csak ő. S hogy néhány vig természetü legény nagy mulatságot csapott, azzal nem sokan törődtek. Mondhatni semmi sem zavarta meg Nagyhidán a karácsony ünneplését.

De annál megszégyenítőbb eset történt a szomszéd Kisházán. Valami elvetemült teremtes — Uram irgalmazz! — míg a kegyes lelkek Isten házában töredelmes szívvel tettek tisztességet az ártatlan idvezítőnek, betört a Szélesi ur házába. Felszakította a pénzes ládát és elszállította Szélesi urnak 8 drb. 50-esből álló 400 frtját és egy régi vásott pecsétnyomó gyűrűjét.

Hogy jött, hogy nem jött, gyorsan érkezett a gyalázat hire nagyhidára is. Szél vitte, köd vitte, — mert s toldásnak ura nem akadt — azzal megtoldva ért vissza kisházára, hogy Cseke Sándornak nyon sok pénze s azok között 50-esei voltak az ünnepen.

Ismét jött a fuvatlan nem indult hir, hogy hát az a dolog napfényre jön, az igazság tulaj-

donképen a hires Nagyhida és nem a kicsiny Kisháza gyalázata.

Addig jött, addig ment rohamosan bővülve a hir, hogy ő esztendő napján csendörök érkeztek s magukkal vitték Cseke Sándort a damvási törvényszékhez egy kis felvilágosítás megtételére a Szélesi ur 50 frtos bankói felől.

Ekkor már jól emlékezett Nagyhidán mindenki, hogy Sándor nem is volt első ünnepen a templomban, Maros Pista ült az ő szokott helyén.

Fel volt háborodva az egész falu. Így tönkre tenni egy becsületes falunak jó hírnevét. Undorodott mindenki a Cseke háznak még a tájékától is. Még akiknek szívét a részvét és szánalom töltötte el a szerencsétlen öreg asszony iránt, azok sem merték magukat az emberek ítéletének s magára hagyták. Egyetlen régi hü cseléde volt egyedüli támasza.

Hogy milyen napokat, heteket, sőt hónapokat élt át fia fogsága alatt, azt hiába akarnók szavakba foglalni. Ő méltán mondhatá el a zsoltár szavait: »Könnyhullatásom én nekem kenyerem éjjel-nappal.«

A törvényszék erélyesen vezette a vizsgálatot. Beidéztek a korcsmárost, a mulató czimborákat. Azok nem tagadhatták, hogy Sándornak 50-esei voltak, de hogy miként jutott azokhoz, arról semmit sem tudtak. S azon az estén nagyon különös hangulatát sem tagadhatták el.

országban; 30 éves tetleges katonai szolgálatom alatt, békében és háboruban, későbbben átélt banquettirozások alkalmával elegendő alkalmam volt ezen csemegék mivoltáról és becséről meggyőződni, azonban a megszokás, az elkényeztetés, az urhatnámság, az ital előkelőségéről már megörögzött téves fölfogásunk és előítéletünk, gyakran tüntetés is mindmegannyi szószólói a pezsgő pártolására, pedig ettől épen úgy az asztal alá esett a székely atyafi, mint a legolcsóbb falusi pálinkától; ennek a székely góbénak, aki a földön heverve mindig pezsgő után kiabált, hozatott a házigazda fenyővizet — les extrémés se touchent — a szélsőségek érintik egymást.

Hogy a tisztelt olvasónak a pezsgőnek tulajdonságos drága voltáról — tekintetbe vévén annak egyszerű készitési módját — fogalma legyen és az erre kidobott pénz pazarlást kellőleg megítélhesse, legyen szabad a pezsgő készitési módját egy kevéssé behatóbban tárgyalhatni. Kétféle pezsgőnk van, u. m. jó szőlőnedvből készített és valami más rossz borból, néha müorból is előállított pezsgő; van fehér és piros pezsgő az első Sillery Ay, Mareuil, Epermais és más vidékről valók, a piros pezsgők Verzy, Bury és más helyekről. A pezsgő készitése igen egyszerű: a szőlőnedv erjedése félbeszakittatik és a későbbben kifejlődött szénsav a borba besajtoltatik, az édes, még erjedésben lévő bort kádakból üvegekbe lecsapolják; mivel ezekben az erjedés tovább foly, tehát szénsav és seprőalj képződik, az üveget a dugaszra állitják, hogy a seprőalj reá rakodjék; ezt a dugaszt többször ujakkal változtatjuk, míg semmi seprőalj le nem rakódik és a bor megtisztult.

(Folyt. köv.)

Sándor felhozta mentségére, hogy a pénz atyjáról örökségül maradt reá. De hát ezt csak mentegetődzésnek tartották, amíg be nem tanusítja, hogy hol volt a rablás idején.

Azt éppen nevetséges mesének, a sántánál hamarább utolérhető hazugságnak tartották, hogy ő a templomban volt. Ki erre a tanu? Hiában hivatkozott azokra a kiket ő látott a templomban. Azok hit mellett nem modhatták, hogy látták őt.

Már széltében, hosszában gunyolódva emlegették a faluban, hogy a falu meggyalázója az igaz hívókkal akarná magát kimentetni, hogy ő a templomban volt.

Elérkezett a végtárgyalás ideje. Ujra beidéztek a már egyszer kikérdezett tanukat. Nem különben még azokat is, kiket Sándor megnevezett, hogy az ő templomba léte mellett bizonyíthatnak. Azokat adta fel, akiket legjobb barátainak ismert és akikről így gondolta, hogy megcsik szivük rajta.

Hát abban nem is csalódott. Valóban megeseett barátainak szive, mikor a fogság — de különösen a sok lelki szenvedés miatt elsenyvedt — csak kevéssel elébb még daliás ifjut elővezették. Véghetetlen sajnálkozást éreztek iránta. De tehet-De tehettek-e ennél többet? Állithatták-e, hogy látták első ünnepen a templomban, mikor valósággal nem látták?

(Folyt. köv.)

Isten igéje.

Ime, adok nektek kenyeret a mennyből (Móz. 4. k. XV. 19.) Mikor a te sarlódát gabonádba vágod: megemlékezzél arról, hogy Isten nemcsak a te testedet, hanem lelkedet is akarja táplálni. A léleknek eledele a Krisztus evangeliuma. Ez ama mennyei kenyér, melyből aki eszik, meg nem éhezik soha.

Aki szántja az ő földjét, megelégedik a kenyérral. (Péld. XXVIII. 19.) Sok panasz száll el a mi ajkunkról, hogy Isten nem áldotta úgy meg a mi munkáinkat, amint azt reméltük. Gondoljuk meg: hát vajjon mi teljesítettük-e úgy a mi kötelességeinket, amint azt Isten elvárja mi tőlünk. Az igaz keresztyén soha sem panaszol, hanem megelégszik azzal, amit Isten adott.

Csendességgel munkálkodván, a ti tulajdon kenyereteket egyétek. (II. Thess. III. 12.) Micsoda bölcs, okos tanács ez, mégis mennyi süket fülre talál. Az emberi élet igaz becsét a munka adja. Munka a mai kor nemes levele. E nélkül sem testi, sem lelki boldogság nem létezik. Csak azt a falat kenyeret, azt a vagyont tudjuk igazán megbecsülni, amely tulajdon kezünk munkájának gyümölcse. Ah, ha megértenék az irás szavát a naplopók, a sikkasztók, a csalók és mindazok, kik a más ember keservesen szerzett fillérjére vágyakoznak: milyen más lenne életük és haláluk is!

Az irgalmas ember megáldatik, aki adakozik az ő kenyereből a szegénynek. (Péld. XXII. 9.) Gondolkozunk-e vagy egyszer azon, hogy Isten mekkora szeretetet tanusít irántunk az ő áldásában, s különösen az ő szent Fia váltságában? Isten előtt minden ember szegény, bűnös. Az Isten irgalma nyújt nekünk életet csupán. Ezt a kibeszélhetetlen isteni szeretetet mi csupán úgy viszonzozhatjuk, ha szükölködő, szegény felebarátaink iránt könyörülő szívet mutatunk. A mi parányi szeretetünket, melyet a szegények alamizsnájában megmutatunk, Isten bőséges mértékben fizeti vissza nekünk.

Órhegyi Mózes.

Hazai krónika.

Országgyűlés. Izgalmas napjai voltak az elmúlt héten a képviselőháznak. Nem csak künn volt forró, tikkasztó a levegő, hanem benn a t. Ház falai között is. A magyar parlament még nem látott ilyen napokat. De nem is történtek ám ilyen dolgok, mióta az alkotmányos élet fenn áll. *Julius 29-ike* volt. *Pap* Zoltán Kossuth-párti képviselő kért szót és bejelenti, hogy őt Dienes Márton volt képviselő meg akarta vesztegetni, hogy hagyjon fel az obstrukcióval. Ebből a czélből átadott neki 10,000 koronát, amit nyomban le is tett a Ház asztalára. Azt ígérte ugyan Dienesnek, hogy nem árulja el, de a nemzet érdekében feloldja magát az aóott szó alól. Dienes azt mondotta, hogy a pénzt egy kegyelmes urtól kapta, a ki részt vesz az ország ügyeinek intézésében. Kimondhatatlan

vihar támadt erre. A gyűlést több percze felfüggesztették.

A második bombát *Lovászi Márton* a »Magyarország« című lap felelős szerkesztője dobja el. Bejelenti, hogy lapjának kiadóhivatalában járt

Singer Ártur egy német ujság szerkesztője és azt kérdezte, hogy a Magyarország mennyiért szerelne le? Miután a vesztegetési kísérlet nem sikerült, *Singer* ur hosszú orral tovább ment.

Nagy viharok között a Ház elhatározta, hogy saját kebeléből bizottságot küld ki ezen ügynek a megvizsgálására.

Éjjeli ülés.

Ugyanezen az emlékezetes napon, miután a vihar egy kissé csendesült, a bán akart volna beszélni. Az ellenzék zugott, nem engedte szóhoz jutni. Ekkor indítványát leirta és az elnökhöz akarta küldeni. A nagy zavarban széttépték. Az indítványban az volt, hogy a bán bemutatóbeszéde feletti vitát zárják be és térjenek át az indemni tárgyalására. Az ellenzék szónokai egymásután szólaltak fel ezen visszaélésellen és kihúzták az ülést éjjeli 12 óráig. Ekkor a Hymnus éneklése mellett

kivonultak a Házból. Most a kormánypárt szabad volt és a bán indítványát megszavazta.

Dienes Márton a vesztegetés egyik bűntársa még azon éjjel megszökött, mikor leleplezték. *Polonyi Géza* másnap rögtön kérte az igazságügyminisztert, hogy fogassa el. A miniszter meg is ígérte, de mintha nyomavesztett volna,

nem kapják. Kiderült *Diénesről* az is, hogy váltót hamisított. Valami fogházbüntetését most kellett volna kitölteni, de egy pár mágnás közben járt, hogy engedjék el. El is engedték.

A parlamenti bizottság.

Másnap, miután a Ház üléseit 10 napra elnapolták, rögtön össze ült a parlamenti bizottság és megkezdte a vesztegetési ügy felderítését. Az a kegyelmes ur, a ki

Diénesnek a pénzt adta: gróf *Szapáry László*, fiumei kormányzó, a bánnak régi, bizalmas, jó barátja. Elsőbben is tehát őt hallgatták ki. Szépen beismerte, hogy a vesztegetéstőle származik a célja az volt vele — úgy mond — hogy az országot kiszabadítsa az obstrukcióból. Becsület-szavára kijelenti, hogy az ő vesztegetéséről nem volt tudomása a bánnak. A bizottságtagok sok kérdést intéztek *Szapáryhoz*, de egyetlenegy kérdésre sem felelt. Megtagadott minden választ. *Szapáry*, mihelyt kiderült a dolog, rögtön lemondott a kormányzóságról. Rajta kívül még igen sok tanut hallgattak ki. A vizsgálatot folytatják.

Szapáry és a szocziálisták. A »Népszava« című szoczialista

EGY PERZSA FŐPAP.

ujság azt írja, hogy *Szapáry* magához hívatta a szocziálisták vezéreit és tárgyalt velük is, hogy a szocziálisták milyen feltételek mellett hagynának fel a bán elleni küzdelemmel. Ez irányban a kihallgatások még ezután történnek. Az eredményről majd következő számunkban számolunk be.

Héderváry vád alatt. Hire jár, hogy mihelyt a képviselőház összeül, az ellenzék kérni fogja a miniszterelnök vád alá helyezését. Ugyanis, az ellenzék bebizonyítottak látja, hogy a bánnak tudomása volt a vesztegetésről.

Apám sirjánál.

Messze földről jöttem virágos sirodhoz
Kedves édes apám,
Bárhol legyenek, szívem mindenkor ide hoz
Ha bánat jó reám.
Te nagy mártír! a ki oly békésen türted
A sors csapásait,
Talán a te erős, törhetetlen hited
Tűrésre megtanít.

Lehajtom fejemet virágos sirodra
S előmbe képzellek,
Boldog gyermekkorom emlékei újra
Fel-fel tünedeznek.
Látom, a mint ott jársz mosolyogva köztünk
Vigan tekintesz ránk,
S elfordulva elnyomsz egy sohajt mögöttünk
Édes drága apánk.

Csapás-csapásra jött, s te nem zugolódtál,
Oly jól tudtál tűrni,
S nem rendült meg hited, várva, bizva, tudtál
Szebb jövőt remélni.
Akkor nem értettem, még is csodálatlak!
Kicsiny gyermek észszel,
Hát még most! midőn már engem is csapások
Tenger árja ért el.

Biztál gyermekidbe, s boldog voltál értünk
Küzdeni, fáradni,
S nem láttuk meg rajtad, mennyi gonddal kellett
Napjaidat élni,
S midőn már megtudtuk, te itt hagytál minket
Leszálltál a sirba,
Mi meg itt maradtunk árván, elhagyottan
Te utánnad sirva,

Most már ide jövök hozzád panaszkodni
Drága édes apám,
Csak itt tudom neked hiven megköszönni
Mily jó voltál hozzám.
Leviszik a rögök hőn szerető szívem
Fájó sohajtását,
Ugy-e te meghallod? s megbocsátod nekem
Ha rossz voltam hozzád.

Ha nem tudok tűrni, nem tudok remélni
Ugy-e nem haragszol?
Ha gyáván szeretnék a sors elől futni
Ugy-e megbocsátol?
Lásd, megrendült hitem, mióta itt hagytál
Nincs ki erősítse,
Nincsen ki szívembe a reménynek magvát
Szilárd kézzel hintse.

Ide jövök mostan messze-messze földről
Hozzád imádkozni,
A sirodon nyíló kedves virágokat
Könnyümmel öntözni,

S kérem a jó Istent, adjon hitet s reményt
Olyat, mint volt neked,
Hű szívembe pedig drága édes apám
Élni fog emléked.

(Felső-Tömös)

Kóty Mariska.

Külföldi egyházi élet.

Ifjusági egyletek.

Leipzig, 1903. július.

Azt hiszem, érdekelni fogja e lap t. olvasóit, ha pár szót szólok az itteni protestáns ifjusági életről. Leipzigben több, valami huszonnégy ifjusági egyesület van, melyek egyikében, a Nicolai egyházközség ifjusági egyesületében (Evangelisch-luth. Jünglingsverein der Nicolai-Parochie in Leipzig) magam is megfordultam. Vasárnaponként este hétkor gyűlnek össze a tagok. Ily alkalommal kerestem fel őket helyiségökben, mely a Nicolai templom közvetlen közelében van. Egy terembe léptem; egyik oldalán kis szószek, vele szemben oldalt asztalok székekkel. Egy ily asztalhoz ültem. Nemsokára jöttek az ifju tagok s mindnyájan illedelmesen köszöntek. Egyikök a szomszéd kisebb szobából könyveket, lapokat s különféle társas játékokat hozott. Csoportokban asztalhoz ültek s hozzáfogtak, egyrészők az olvasáshoz, másrészők társasjátékhoz. Magam is kezembe vettem egy párat a könyvekből s lapokból. Vallás-erkölcsirányu iratok és heti ujságok voltak gyermekek, serdülő ifjak, tanítók, nevelők, családok számára (mint pl. Der Hausvater, Arbeiters-freund, Der Nachbar stb.) Hasonlíthatik a »Vasárnap«-hoz. Közölnek a lapok történelmi tárgyú elbeszéléseket, kisebb verseket, jeles mondásokat a Bibliából s egyes kiváló írótól, híreket a napi eseményekről; képeik közt egy némelyik elég sikerült. A lapokat, melyek közül a régebbi évfolyamok gondosan be vannak kötve, egy kissé félretettem, s az ifjak közé menve, beszélgetésbe bocsátkoztam velök. Valami huszan lehettek, kereskedő és iparos pályára készülő 14—20 éves tanulók. Vidám beszélgetésök, fesztelen magaviseletök, mely azonban tisztességtudással párosult, mutatta, hogy jól érzik magukat ebben a kis otthonban, mert megtalálják a kedves, lélekvidító, értelmeket fejlesztő, szívöket nemesítő szorakozást. Mindjárt észre lehetett venni, hogy melyikök jön a játék kedvéért s melyik azért, hogy esetleg rá megkezdett olvasmányát folytassa. A különböző irányban foglalkozó s más-más munkakörből ide gyűlt ifjakat egygyéforrasztotta a közös otthon, hol mindenki a maga természetének megfelelő módon töltheti az estét. Az együvé tartozás érzetét, a vallásos-ságot, a felebaráti szeretetet már ez is éleszti bennök. Ehhez járulnak a különböző előadások, melyeket időnkint nekik tartanak. Rendesen az egyházközség papjai olvasnak fel vagy adnak elé szabadon az egyes tudományágak, különösen az egyházi és politikai történelem, földrajz, néprajz és természettudomány körébe tartozó, népszerű feldolgozott tárgyról. Az előadást ének vezeti be, ezt ima követi; az előadás után ismét imádkoz-

nak a tagok s végül énekekkel zárják be az estét. Tagja lehet az egyesületnek minden, az egyház-községben lakó, konfirmált ev. luth. ifju, ki ígéretet tesz, hogy istenfélő, erkölcsös életet él, szorgalmasan látogatja az összejöveteleket s az alapszabályokat tiszteletben tartja. Rendes tagul csak azt tekintik, a kit a közgyűlés annak elfogadott, miután már egy hónapig látogatta az összejöveteleket. Tagsági díj tizenhét éven aluliaknak 10 pfennig (12 fillér), tizenhét éven felülieknek 20 pfennig hónaponként; egész évre előre fizetve 2 Márka, illetve 1 Márka. Vajha sikerülne nekünk is hasonló módon egybegyűjteni ifjainkat!

Most csak eddig terjed tudósításom. Remélem, hogy más alkalommal többet írhatok, különösen az egyesület belső életéről s munkásságáról.

Ifj. Fazakas József.

Milyen lehetne a házi élet?

— Édes férjem — szólt az asszony egy reggel férjéhez — gyermekeinknek új lábbeli kellene.

— Bizony igazad van — volt a felelet — csakugyan ideje, hogy új lábbelit kapjanak — csak az a baj, hogy éppen e pillanatban nincs pénzem. Azonban tán addig is, még megfolytozhatom. Add ide kérlek, tüstént hozzá látok.

— Soha se bántsod kedves édes atyjuk — szólt a nő — majd megfolytozom én azt magam is s hiszem, hogy nemcsak kijavíthatom, hanem még fel is cziczomázhatom — s ezzel kitípegett a konyhába.

A reggeli még nem volt készen.

— Későre marad a reggeli Örzse! — szólt a cselédhez — de nem is csoda, sok bajod volt a nyers fával, ugy-e? No majd segítek én is.

— Ne tessék fáradni — felelt a cseléd — meg lesz már. Csak egy pillanatig tessék várni, mindjárt beadom — s tele tudóval szította a tüzet.

Ezalatt bejött a kis Miska s kérte a cselédet, kötné meg czipőjét.

— Mindjárt Miska, csak egy kis száraz fát hozok. A mama sürgeti a reggelit.

— Majd hozok én — kiáltott a kis gyermek s kisurránván a konyhából, csakhamar egy nyaláb-fával tért vissza.

— Itt van Örzse, ez majd jobban ég!

— Köszönöm jó fiu s most gyer ide, hadd kötöm meg a czipődet.

— Mig a leány a czipővel bajlódott, Miska szemei a macskára estek, mely éppen akkor mosogatta e nyelvével a tejes tányérát.

— Jól laktál már czicza! — szólt a macskához. — Várj csak, hadd teszem félre tányérod, nehogy valaki összetiporja. Most pedig gyere velem a szobába — s a macskával együtt bement.

— Mariska — szólt kis hugához — a czizus már jóllakott. Most mutassuk meg neki a te kis kutyádat. Tudom, hogy igazi kis kutyának fogja tartani.

Mariska nevetett, előhozta a játékot s csakugyan! a macska a kutyát igazinak tartotta. S már készült szembeszállni a vélt ellenséggel — borzongatván a farkát s magasra huzva hátát — midőn észrevette a csalódást, s mintha szégyenlené a kudarcot, hamar az asztal alá futott.

Hogy nevettek ezen a kicsinyek.

S milyen boldogan ült az egész család a reggelihez, melyet a vidámság megfűszerezett s melynél egyuttal beteljesedett rajtuk az irás ama mondata: »Mint a lépesméz, olyanok a gyönyörűséges beszédek; édesek a léleknek és meggyógyító a tetemeknek (Példab. 16, 24.)

Jegyezd meg magadnak nyájas olvasó, hogy a rossz kedv ragadós; azért őrizkedjél tőle s őrizkedjél ne csak magad, de mások miatt is. De jegyezd meg azt is, hogy a jókedv is ragadós. Légy tehát rajta, hogy ha nőd vagy férjed, gyermeked, vagy cseléded vagy bárki más, rosszkedvű — ne csak rosszkedve ne ragadjon rád, hanem a te vidámságod azokra. Azt akarja Pál apostol mondani, midőn Rom. 12, 21. így szól: *Ne győzessél meg a gonosztól, hanem inkább a gonoszt jóval győzd meg.*

Amer. Messenger után.

Mai képünkhöz.

Egy *perzsa főpapot* mutatunk be a Vasárnap olvasóinak. A perzsák, tudvalevőleg Mohamed vallásának a követői, mint a törökök, csak-hogy ők magukat tartják igaz hitűeknek. A perzsa vallásban fődolog a sok külsőség: gépies imádkozás uton-utfélen, böjtölés, bucsujárás. Ha ezeket elvégezték, azt hiszik, leróttak minden vallásos kötelességet . . . pedig, milyen messze van még ettől az igazi vallásosság. A papi rend a perzsa vallásban is nagyon ki van fejlődve. A legfőbb egyházi személy: a *seik*, utána jönnek az *imám*-ok, a *mucstehid*-ek és a *mollá*-k, akiknek száma rengeteg sok.

Vegyes hírek.

Nagy idők emléke. A debreczeni kollegium ifjusága az 1849. augusztus 2-iki debreczeni csata emlékére az idén is ünnepélyt rendezett. Az öreg honvédek, egyletek és dalárdák, valamint a városi tanács jelenlétében a Petőfi- és a Szabadságszobrokhöz vonultak, azokat megkoszorúzták. Végül a honvédsirokhoz vonultak, hol Nagy Sándor jogász beszédet mondott. — Petőfi sirjánál Fehéregyházán, jul. 31-én halála évfordulóján, szintén egy lelkes társaság jelent meg és az emléket megkoszorúzta. Balázs Imre segesvári ref. lelkész mondott ez alkalommal megragadó szép beszédet.

Ujabb katonai kegyetlenkedés történt Csermón, amint a nagyváradi 37-esek a lippai nagygyakorlatra vonultak. Egyik főhadnagy a privadinerjét, mert a czipőjét nem takarította ki elég fényesre, agyba-főbe verte, aztán egyet rugott

rajta és otthagya. A véresre vert bakát a csermői földmivesek mosták fel.

A nagyvárad róm. kath. főtemplom ormán egy csunya kétfejű madár ékeskedik. A hivek most kérést adtak be Szmracsányi püspökhöz, hogy távolítsa el.

Hamis ötkoronásokat gyártott Steinberg Mór munkácsi lakós. Mikor rajta csípték, azzal akart kibujni, hogy a gépet bosszúból tették be istállójába. Am, azért letartóztatták.

Az új római pápát Sarto József velencei bibornok személyében megválasztották. X. Pius néven fogja vezetni a római egyházat.

A vérvád ellen. E hónap kilenczedikére a világ minden tájáról rabbinusok gyűlnek össze Krakóban. A kongresszust a kairói főrabbi hívta egybe. Első sorban is állást fognak foglalni a vérvád meséje ellen és pedig a zsinagógában mindnyájan szent esküt tesznek a világ zsidósága nevében, hogy a vérvád hazug mese, rituális gyilkosság sohasem fordult elő s ezt a zsidó vallás is szigoruan tiltja.

Vihartól pusztított község. Julius 31-ikén óriási vihar vonult el Döghe szabolcsmegyei község felett. A galambtojásnyi jégdarabok tönkretették a község határát s annak minden termését. Negyven-ötven éves fákat szaggatott ki gyökerestől. A dühöngő orkán mintegy nyolczvan épületnek tépte le s zuzta össze a tetejét. A legnagyobb csapás azonban az amugy is szegény kálvinista egyházat érte. Templomának toronyházát a kőfalazattól elszakítva, a templom keleti részének tetőzetére lökte, mely gerendástól és menyezetestől beomlott. A szegény egyház a könyörületesszivekhez fordul segélyért.

Az ital áldozatai. Budapesten az elmúlt vasárnap éjjel a pálinkának a következő áldozatai lettek: Lallics Károly 38 éves napszámost a Soroksári-utczában Bajor Antal cipészsegéd diki-csével összeszurkálta. — A Szabolcs-utczában Szabó Lajos 30 éves napszámos hasbaszurta Szemző István 20 éves napszámost. A szerencsétlen belei nyomban kifordultak. — A Drégely-utczában egy részeg társaság összeszurkálta Bugara Béla 22 éves napszámost, Zsemba József 23 éves gyári munkást és Krámlí Ferencz tejkihordót. Ezek csak a főbb esetek, melyek a rendőrség tudomására jutottak, hát még miről nem tud a rendőrség, mennyi bűn történt olyan. Aztán élj meg magyar!

Székelyudvarhelyen Lukács Lajos kocsis nagynénjét, özv. Pál Istvánnét, egy 70 éves öreg asszonyt meggyilkolt, hogy örökséghez jusson. Ugyanitt valami jó madarak fölverték a kath. plébános házat és egy pár ezer kor. készpénzt el-emeltek. A gyilkos önként jelentkezett. A tolvajokat keresik.

Budapesten a mult héten akasztották fel Kármán Mátyást, aki Nagykatán kettős rablógyilkosságot követett el. Iszonyu tettétől csak a bitófa alatt rettent meg, fölkiáltván: »Jaj, mit tet-

tem, szentséges Szűz Máriám? De, már késő volt bánkódni, Bali nem kegyelmezett meg.

Gyalu kolozsmegyei községben a veszett kutyák annyira elszaporodtak, hogy a hatóság kénytelen elrendelni azon falu összes kutyáinak a kiirtását.

Aranylakodalom. Igen szép és lélekemelő ünnepségben volt része szombaton e hó 1-én id. Bodrogi György székelyudvarhelyi csizmadiamester, 1848—49-es honvéd polgártársunknak és feleségének született Bató Juliánnának. Ekkor ünnepelték a tisztességben megöszült öregpár esküvőjének 50-ik évfordulóját. A családi ünnepségben Vajda Ferencz helybeli ev. ref. pap és Ozsváth Lajos segédpap, valamint a tisztos pár gyermekei vettek részt. Vajda Ferencz szivreható, hosszabb beszéddel üdvözölte az öregpárt, kiknek szemei örömkönnnyekkel voltak tele. Ezután barátságos estebéd következett. Adjon Isten sok ilyen derék polgárt egyházunknak és hazánkunk.

Keresik az almát. Az országos gyümölcsészeti miniszteri biztossághoz érkezett jelentések szerint az almatermés ugy Európa legtöbb országában, mint részben Amerikában is kedvezőtlennek mutatkozik és ezért egyes külföldi czégek máris megkeresték a miniszteri biztost, hogy oly termelők czimeit közölje velük, akiknél nagyobb alma mennyiséget vásárolhatnának. A miniszteri biztos ezért fölhívja az egyes gazdaköröket, szövetkezeteket és nagyobb termelőket, hogy várható almatermésüket a fajta megnevezésével jelentsék be hozzá (Budapest, földmívelésügyi miniszterium). A miniszteri biztos a bejelentések alapján jegyzéket fog készíteni, amelyet a külföldi érdeklődőknek fog megküldeni.

Cseh asszonyok példaadása. A Prágában nemrég lefolyt Husz-ünnepen a cseh asszonyok megesküdtek a vértanu szobránál, hogy megvédik a cseh földet, a cseh nyelvet és a cseh nemzetiséget. A nemes honleányi felbuzdulás, mely alatt köztudomásulag a magyar ipar ellen megindult cseh agitáció folytatása rejtőzködik, bizonyára nem fog visszahatás nélkül maradni. Példaadésképp fog az hatni a honleányi erényekben oly gazdag magyar asszonyainkra és leányainkra, kik eltelve a magyar ipar támogatása körül reájuk háramló hazaszerető feladatok felemelő voltával, most már kettőzött buzgalommal fognak hozzálátni ahhoz, hogy háztartásukból a cseh sódort, üveget, szövetet, sört, szóval mindent kiküszöböljenek, ami a cseh iparra emlékeztet.

A szerkesztő postája.

F. J. Marburg. A küldeményt mai számunk hozza. Köszönjük és kérjük irjon e tárgyról, mert nálunk is éppen most van napi renden ez a kérdés. Szives üdvözet.